
”What doesn’t kill you makes you stronger”. Jamilas historie

Materielle	Tid	Alder
C5	2x45+5+45 min	16-17

Nøgleord: Identitet, LGBT, ligebehandling, normer

Indhold

Øvelsen handler om identitet, normer og multidiskrimination. Den tager udgangspunkt i en personlig historie, fortalt af en ung kvinde, der ikke passer ind i heteronormen, og som identificerer sig som del af en etnisk og religiøs minoritet. Eleverne læser historien som forberedelse og arbejder med spørgsmål til teksten, som til sidst bliver samlet op fælles på klassen.

Formål

- At eleverne får en øget forståelse af de sammensatte årsager til fordomme og diskrimination
- At styrke deres evne til at analysere og reflektere over sociale normer og forventninger
- At bidrage til kritisk refleksion over kulturel og normmæssig forandring samt egne holdninger og værdier

Fag

Dansk, religion

Tidsforbrug

5 minutters introduktion til emnerne og forberedelse forud for undervisning (for læreren)

45 minutters hjemmearbejde (for eleverne): Læsning af historie

2 x 45 minutter

Materialer

- Bilag 1: Jamilas historie: ”What doesn’t kill you makes you stronger”, en kopi til hver elev
- Bilag 2: Til eleverne: Spørgsmålsark
- Bilag 3: Til læreren: Baggrundsmateriale til arbejde med multi-diskrimination

Vejledning

Før lektionen: Introducer øvelsen og hjemmearbejdet

Forklar eleverne på forhånd, at de skal arbejde med en virkelig historie, nemlig en ung kvindes personlige beretning. Omdel Jamilas historie (Bilag 1), der skal læses som hjemmearbejde.

1. Resume af teksten

Lad eleverne i fællesskab give et kort resume af teksten i klassen.

2. Omdel spørgsmålsark

Inddel klassen i grupper på 3-4 elever og giv dem ca. 30 minutter til at arbejde med spørgsmålene. Hver gruppe vælger en elev, der tager noter og til slut opsummerer diskussionen.

3. Saml derefter fælles op på gruppearbejdet og bed hver gruppe om at bidrage med deres resultater til diskussionen. Gem det sidste spørgsmål (om normer) til punkt 4. nedenfor.

Hvis I i forvejen har arbejdet med menneske- og borgerrettigheder, kan du følge op på diskussionen med spørgsmål som f.eks.:

- Diskuter, om det altid er hensigtsmæssigt for et samfund at have den størst mulige frihed for borgerne? Lav en liste over fordele og ulemper ved at sætte den enkeltes frihedsrettigheder højt (også kaldet civile eller politiske rettigheder).
- Forklar eleverne, at der er nogle situationer, hvor forskellige rettigheder står i modsætning til hinanden, og man derfor må prioritere mellem dem. Brug eksempler som:
 - Ytringsfrihed overfor beskyttelse mod diskrimination (som "racismeparagraffens" forbud mod hadefulde ytringer mod befolkningsgrupper)
 - Forsamlingsfrihed overfor beskyttelse mod diskrimination (for eksempel at det i nogle lande er forbudt at etablere nazistiske eller nyfascistiske foreninger og partier, for at hindre deres mulige angreb på etniske, religiøse og seksuelle minoriteter, samtidig med at et sådant forbud er i modstrid med retten til den universelt anerkendte ret til at danne foreninger o. lign).
- Hvad skal der til for at ændre holdninger inden for en kultur? Kan I finde eksempler på begivenheder, som har sat gang i omfattende holdningsændringer? (Nævn for eksempel Rosa Parks, som i 1955 i USA satte sig op imod de såkaldte Jim Crow-love, der påbød raceadskillelse af alle offentlige områder. Parks' handling fik flere og flere til at udfordre lovene om raceadskillelse og afstedkom dermed en gradvis ændring i folks holdninger).

4. Diskussion om normer og kulturel forandring

Henvis til det sidste spørgsmål på arket, og spørg eleverne, hvordan de vil definere ordet 'norm'. Udfold derefter begrebet med flere spørgsmål som: Hvad er normer egentlig?

Hvad består de af? Hvem bestemmer, hvad der er de rigtige normer? Og er normer noget, vi bliver født med – eller noget vi skaber?

Skriv svarene fra denne brainstorm op på tavlen.

Med udgangspunkt i nedenstående refleksionsspørgsmål diskuteres teksten i klassen:

- Hvilke modstridende normer er på spil i Jamilas historie (repræsenteret af eksempelvis "fyren på bussen" eller Jamillas far)?
- Kender I nogle af de normer fra jeres eget miljø eller hverdag?
- Kender I følelsen af, at der gælder forskellige normer forskellige steder, og at man skal prøve at passe ind over det hele? Prøv at finde eksempler enten fra jeres eget liv, fra tv eller andre sammenhænge.

Diskuter, hvordan og hvorfor normer forandrer sig:

- Har traditionerne ift. ægteskab for eksempel ændret sig i den kultur, du lever i? Kan I nævne andre normer, der har ændret sig? Hvad med normerne for at være pige eller dreng?
- Hvilke forandringer kunne du godt tænke dig i den kultur, du lever i? Diskuter hvad du/I selv kan gøre for at være med at skabe de ændringer. Er du parat til at tage kampen?
- Diskuter fordele og ulemper ved at tage kampen med de kulturelle normer, der hvor du bor nu – og ved evt. at flytte til et andet sted, hvor du måske kan være mere dig selv?

Med udgangspunkt i gruppearbejderne og i Bilag 3 til læreren kan du afrunde ved at trække tråde til elevernes egen hverdag og virkelighed:

- Hvordan er normerne her i klassen og her på skolen i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering?
- Hvad skulle der til for at ændre på de normer og forventninger på skolen?
- Hvad kan skolen gøre for at ændre på de normer, som skaber et dårligt miljø på skolen?
- Hvilke normer og sociale forventninger kan gøre det svært at acceptere sig selv, hvis man ikke lever op til dem i en familie? Eller i det danske samfund generelt?

Tip til læreren

Som lærer møder du måske den holdning blandt eleverne, at normer og kulturelle forventninger er faste størrelser, som det er vanskeligt eller umuligt at ændre på. Her kan du udfordre eleverne ved at forklare, at kultur og normer ikke er noget, der automatisk nedarves, men at vi hele tiden skaber dem i interaktion med hinanden. Blandt andet når vi definerer, hvem der opfattes som majoritet og minoritet i et samfund. I den proces spiller vi alle en eller flere roller.

Ikke alle unge mennesker føler sig specielt udsatte, fordi de definerer sig selv som del af flere minoriteter (for eksempel både en etnisk, religiøs og seksuel minoritet). Jamilas historie kan derfor også bruges til at tale om fordelene ved at have en sammensat identitet og kunne navigere mellem forskellige kulturelle sammenhænge, kunne se verden fra forskellige vinkler.

Vær opmærksom på:

Formålet med at arbejde med den personlige historie er at give eleverne mulighed for at identificere sig med hovedpersonen: Hvordan føles det at være udsat og skille sig ud, og hvordan kan jeg møde det med forståelse og empati? At arbejde med personlige historier kan i nogle tilfælde inspirere elever til selv at åbne op for egne historier og følelser i den efterfølgende diskussion. Hvis det sker, og klassens "Grundregler" ikke samtidig tages meget alvorligt, er der risiko for, at en elev står tilbage i en sårbar position. Derfor:

Fortæl eleverne, at de er meget velkomne til at bidrage med personlige erfaringer, hvis de har lyst til det – men at det også er helt ok at deltage i diskussionerne uden at inddrage personlige oplevelser og følelser.

Sørg for at samle op på og afrunde hver diskussion, så de elever, der har delt noget personligt, føler at deres historier er blevet anerkendt som positive bidrag til gavn for hele klassen.

Anbefalinger

Det er en fordel at arbejde med "Grundregler", inden I arbejder med dette materiale. I kan også supplere med øvelsen "Virkelighedens Frodo. Torkils historie", der handler om identitet og normer. Den tager udgangspunkt i en personlig historie, fortalt af en ung mand, der ikke passer ind i heteronormen, og som er opvokset i et traditionelt, kristent samfund på Færøerne. Ud fra teksten diskuteres, hvordan heteronormen og religionsnormer kan spille sammen. Desuden diskuteres aspekter af at være kristen og LGBT-person.

Kilder

Interviewet med Jamila er fra bogen *Den forbandede kærlighed: 14 fortællinger om homoseksuelle og kulturel mangfoldighed*, af Marianne Nøhr Larsen og Malene Fenger-Grøndahl, CDR-forlag 2007, Danmark, foto: Hanne Bielefeldt.

Personen på billederne er ikke Jamila, men en model.

Bilag 1: "What doesn't kill you, makes you stronger". Jamilas historie

Sanger, DJ, danser og basketballspiller. Ægypter, dansker og verdensborger. Muslim og lesbisk. Et af kodeordene for Jamilas liv er mangfoldighed, og hun har sat sig for at bevise, at alting kan kombineres, hvis man kæmper for det.

"For en måned siden var min kæreste og jeg på vej hjem i bussen, og vi sad og holdt hinanden i hånden, og jeg gav hende et kys. Så kommer der en fyr med udenlandsk baggrund hen og spørger, om han må filme os med sin mobiltelefon. Min kæreste siger, at nej, selvfølgelig må han ikke det, og så spørger han mig 'hvor kommer du fra?'. Jeg svarer, at jeg er ægypter. 'Ægypter og lesbisk? Ægypter og lesbisk!', siger han så. Han gentager det, som om han simpelthen ikke forstår det. Ægypter og lesbisk. Det kunne jeg da ikke være!"

Jamila læner sig tilbage i stolen og smiler lidt. Hun har fået den slags spørgsmål og kommentarer mange gange; episoden i bussen er blot en blandt mange, hvor hun er stødt på fordomme om, at det simpelthen ikke kan lade sig gøre at kombinere en arabisk baggrund med at være homoseksuel.

"Det er som regel fyre med arabisk baggrund, der reagerer på den måde. Jeg ignorerer dem; de vil aldrig forstå mig, så hvorfor skal jeg bruge min energi på dem?" siger hun og tilføjer, at hun har rigeligt andet at bruge sine gode kræfter på.

'Kan vi ikke bare smide dem ud?'

22-årige Jamila har en dansk mor og en ægyptisk far, og er både musiker, sanger og danser. Hun arbejder som bartender på en homobar, er ved at starte en hiphop-klub, danser selv hiphop og er ved at lægge sidste hånd på sin første solo-cd, hvis musik hun beskriver som: "A combo of R&B, soul and hiphop with an oriental influence". Hun har spillet basketball på topplan, men lige nu må det vige for musikken, selvom hun savner det. Hun har planer om at søge ind på politiskolen, og midt i det hele får hun også tid til at være sammen med sin kæreste. Så det er kreativitet og kærlighed, der fylder hendes liv, og det er der, hun lægger sine kræfter. Til gengæld forsøger hun at lade være med at bruge energi på at ærgre sig over de fordomme, som hun møder i dagligdagen.

"Der er masser af fordomme i Danmark, ikke kun blandt arabere. Min ekskærestes mormor havde rigtig svært ved at acceptere mig. Når vi sad og så nyheder, og der var et indslag om indvandrere, udbrød hun 'kan vi ikke bare smide dem ud?' – selv om jeg sad lige ved siden af. Hun ville heller ikke forstå, at jeg ikke spiser svinekød. Og hun kunne finde på at sige til min kæreste 'hvornår finder du en sød fyr?', selv om jeg var lige ved siden af. Men sådan er mange gamle mennesker jo, de ved ikke så meget om tingene. Så det bliver vel bedre med

tiden, for det er den ældste generation, der er mest intolerant; sådan er det også blandt arabere. Min ekskærestes forældre tog imod mig med åbne arme; dem elskede jeg,” smiler Jamila.

Forsøgte at blive forelsket i en fyr

Alt i alt oplever Jamila da også Danmark som et land med stor frihed. Et sted, hvor hun kan udfolde alle sine evner og få plads til at skabe sig den tilværelse, hun ønsker. Det var derfor, hun flyttede hertil fra Ægypten for fire år siden. Dengang var Jamila 18 år og følte sig spærret inde i et samfund, hvor holdningen til homoseksualitet er meget negativ.

”Jeg har stort set altid vidst, at jeg var lesbisk; jeg har aldrig været tiltrukket af det andet køn. Jeg har selvfølgelig prøvet, om jeg kunne forelske mig i en fyr, for jeg vidste, at i det ægyptiske samfund er det værste, du kan, at være homo. Mange mennesker opfatter det som værre end at slå en person ihjel. Hvis man først får et label som homo, har man ingen fremtid. Så hvad skulle jeg gøre?” spørger Jamila.

”Jeg prøvede at have kærester, og på en måde var jeg heldig, at jeg boede i et arabisk samfund, for man må jo ikke noget, før man bliver gift. Hvis man har en kæreste, så kysser man ikke engang. Så når mine kærester ville kysse, brugte jeg som undskyldning at *det gør man jo ikke*, så behøvede jeg ikke at indrømme, at jeg jo ikke var tiltrukket af dem.”

Men den taktik ville ikke holde i længden; det vidste Jamila godt. Familien ville begynde at forvente, at hun giftede sig, og hun ville for alt i verden ikke ende i et ægteskab med en mand, hun ikke følte sig tiltrukket af og ikke drømte om at dele sit liv med.

”Jeg ville ikke leve på en løgn og lade, som om jeg var noget, når jeg var noget andet. Jeg ville ikke leve med to identiteter og føle mig som fange i min krop. Jeg ville være tro mod mig selv,” siger hun.

’Min mor har gjort det let for mig’

”Da jeg blev 18 år og var færdig med skolen, sagde jeg til min far, at jeg ville på ferie hos min mor i Danmark. Hun var flyttet hertil, da hun blev skilt fra min far tre år tidligere. Da jeg så kom hertil, ringede jeg til Kairo og sagde, at jeg ikke kom tilbage. Det er ikke, fordi jeg ikke holder af min far. Jeg elsker ham og synes, at han er fantastisk. Men meget af det, jeg har med

ham, bygger på en løgn, fordi jeg ikke har kunnet være mig selv 100 %. Han ved ikke, at jeg er lesbisk, og jeg har heller ikke tænkt mig at fortælle ham det,” siger Jamila.

Til gengæld har hun fortalt sin mor det. "Min mor er min bedste ven, og jeg har altid fortalt hende alting, så det var vigtigt for mig, at jeg også kunne fortælle hende det her. Jeg var sikker på, at hun ville acceptere det, men det er stadig en stor ting at sige det højt; én ting er at sige det til sig selv, indeni, men det er meget større at sige det højt."

"Det tog mig et halvt år at tage mig sammen til at få det sagt. Og hun sagde bare 'jamen skat, det har jeg da vidst længe'. Jeg svarede, at så kunne hun have sagt det, så jeg ikke havde skullet gå med det så længe og haft svært ved at sige det! Men hun sagde, at hun syntes, jeg skulle sige det selv. Og hun sagde 'Jeg elsker dig lige meget hvad. Du vil altid være min datter'. Hun har gjort det så let for mig," fortæller Jamila med sin bløde R&B-stemme.

Et kæmpe kæmpe kæmpe skridt

Også Jamilas første kæreste, som hun mødte til basket, var en stor hjælp, da hun skulle tage springet ud i den frihed, hun havde længtes sådan efter. Det var nemlig ikke bare nemt og ligetil at springe ud i livet som lesbisk.

"I Ægypten havde jeg vænnet mig til at undertrykke mine følelser og skjule dem. Så det følte nærmest skræmmende pludselig at kunne give slip. Jeg turde ikke gøre noget som helst det første halve år. Ingen vidste, at jeg var til piger, og når nogen spurgte, sagde jeg, at jeg var til fyre. Men de spurgte vel, fordi de havde på fornemmelsen, at jeg var lesbisk. Jeg tror godt, at folk kunne mærke det. Men selv om jeg var kommet væk fra Ægypten og kunne mærke, at der var meget større frihed i Danmark, var det et kæmpe, kæmpe, kæmpe skridt at springe ud som lesbisk."

"Men så mødte jeg min ekskæreste, der spillede i en anden klub. Først blev vi venner, men jeg kunne mærke, at jeg havde andre følelser for hende; jeg havde sommerfugle i maven... Jeg stod lige der på kanten, og hun hjalp mig med at skubbe mig ud over. Da jeg sprang, og vi blev kærester, var det, som om 50.000 tons sten blev løftet af mit hjerte. Og jeg tænkte 'hvorfor har jeg ikke gjort det her før, det er jo naturligt for mig at være på den måde, jeg er'," husker Jamila.

Deres forhold varede i tre år, og selv om de ikke længere er kærester, er de stadig gode venner og meget fortrolige.

Et mangfoldigt mix

Jamila taler engageret og med masser af energi. Hun elsker at starte nye ting op – og det skal helst være ting, der går på tværs af genrer og traditioner. Det handler om at turde kombinere tingene på nye måder, forklarer hun.

»Jeg er jo selv en blanding af alt muligt. Min far er ægypter, min mor er dansker – en meget eksotisk blanding, faktisk! Jeg boede de første to år af mit liv i Danmark, så flyttede vi til Ægypten, og der lærte jeg selvfølgelig den lokale kultur at kende, men vi var også en del af et internationalt miljø med folk fra hele verden. Min far rejste tit til New York, og vi boede alle sammen i Arizona i et år; vi har i det hele taget rejst meget. Så jeg har set, hvor mangfoldig verden er, jeg har oplevet mange forskellige kulturer, og jeg har aldrig kun følt mig som ægypter,« siger Jamila og tilføjer, at hendes tøjstil også afspejler, at hun ikke passer ind i de almindelige kategorier: »Som sagt er jeg lidt en dreng pige. Men jeg er også feminin. Jeg elsker makeup, men jeg går også i hængerøvsbukser, og når jeg optræder med min musik, tager jeg slips på og sætter håret helt op. Jeg er bare mig selv, på mange forskellige måder.«

Et stort skridt for min bror

Men alle Jamilas måder at være sig selv på er ikke accepteret alle steder. Det ved hun, og det accepterer hun. For eksempel har hun lært at leve med, at hendes søskende ikke for alvor kan forstå hendes homoseksualitet. Hendes bror, der bor i Dubai og er ungkarl, tog det ganske vist stille og roligt, da Jamila fortalte ham, at hun er lesbisk. »*Fint nok, jeg accepterer det*, var hans første reaktion. Men han understregede også, at han ikke havde lyst til at forholde sig til det. *Jeg forstår det ikke, så hold det langt væk fra mig*, sagde han.

Han vil ikke have, at jeg skal sidde og kysse min kæreste foran ham, og det er fair nok. Hvis man tager i betragtning, hvor negativt man ser på homoseksuelle i den kultur, vi kommer fra, så er det et meget stort skridt for ham overhovedet at acceptere mig. Og han har været vildt sød over for mine kærester. Han forholder sig til deres personlighed, og det kan jeg godt lide ham for, for det er jo det, det handler om. Jeg må godt være lesbisk, han vil bare ikke se på det. Han respekterer mig, fordi jeg er hans lillesøster, og fordi han elsker mig, og han er også den, der er allermest stolt af min musik,« fortæller Jamila.

'You can do anything – næsten...'

Livet er i det hele taget for kort til at lade sig kue, mener Jamila. Det gælder om at kæmpe for det, man drømmer om, for "You can do anything you put your mind to", siger hun med et smil. "Det tror jeg virkelig på. Hvis der er noget, man virkelig gerne vil, og man lægger al sin energi i det og kæmper for det, så vil det lykkes på et tidspunkt," siger hun og tilføjer: "Min største drøm er at lave musik og blive berømt for det. Min næststørste drøm er at skabe en familie, at få en kone og børn og have et almindeligt liv."

Den første drøm er allerede godt på vej til at gå i opfyldelse; den anden tror Jamila også på, at hun kan realisere. Men alligevel er der grænser for, hvad der kan lade sig gøre, erkender hun: "Jeg vil virkelig gerne til Ægypten og spille min musik. Det er jo der, jeg kommer fra, og det er der, jeg har mine gamle venner. Nogle af mine numre har også været spillet i radioen dernede. Men hvis jeg bliver kendt dernede, kommer det også ud, at jeg er lesbisk, og så vil jeg ikke føle mig sikker i Ægypten. Der er jo ekstremister inden for alle religioner, også blandt muslimer, og nogle af dem vil mene, at jeg er en 'frafalden', og at de har ret til at slå mig ihjel," forklarer Jamila.

Så selv om Jamila tror på, at næsten alt kan lade sig gøre, er der én drøm tilbage, hun ikke for alvor tør tro på: engang at kunne tage til Ægypten med sin kone og sit barn; besøge sin far og optræde med sin musik. "Det er en uopnåelig drøm, for jeg kan ikke ændre en hel kultur. Så jeg vil hellere bruge min energi på at nå de mål, der

er inden for rækkevidde” smiler hun.

I stedet glæder hun sig over, at hun også har mødt den modsatte reaktion: at publikum er vilde med hendes musik og synes, at hun er ekstra sej, fordi hun er lesbisk og tør stå ved det. ”Folk i homomiljøet synes, at det er rigtig fedt, at jeg er lesbisk og gider at optræde på homosteder. ’Fuck, hvor er det fedt, at du ikke er bange for at vise, hvem du er!’ siger de. Det har været positivt at opleve,” smiler Jamila, men tilføjer, at hun først og fremmest ønsker at blive anerkendt for sin musik, ikke for sin seksualitet.

Udfordringer gør stærk

Jamila virker stærk og fuld af selvtillid og ligner en, der ikke lige lader sig slå ud. Sådan føler hun sig også, siger hun. Men sådan har det ikke altid været. For et par år siden følte hun sig langt mere sårbar og skrøbelig, husker hun. ”Dengang havde jeg det sindssygt svært. Jeg havde svært ved at acceptere, at jeg var lesbisk og havde det i det hele taget rigtig dårligt. Jeg var vildt bange for, hvad der skete med mig. Hvad betød det, at jeg var lesbisk? Var jeg et dårligt menneske? Jeg havde alle de der tanker, og jeg kunne ikke finde ud af at tale om det, så mine aggressioner kom ud på alle mulige andre måder. Jeg havde meget temperament, og jeg blev meget aggressiv, når jeg spillede basket. I en periode blev jeg smidt ud af banen en masse gange, og en gang kom jeg til at slå en pige ned under en kamp. Jeg var bare så *ååhrr* indeni!” husker hun.

”I dag får jeg det ud på en anden måde, i min musik og mine sange. Mine tekster handler meget om, at man skal stå ved sig selv og acceptere sig selv, og at der skal være plads til forskellighed,” siger hun.

Men selv om det har været hårdt for Jamila at acceptere sig selv, er hun også sikker på, at modgangen har gjort hende stærkere og lært hende at møde verden med åbenhed. ”Det har gjort mig stærkere at have noget at kæmpe imod og kæmpe for, og det har også hjulpet mig meget med at finde ud af, hvem jeg er. Jeg har været nødt til at se mig selv i øjnene. For når man er lidt one of a kind, så er det vigtigt at være tro mod sig selv,” siger Jamila.

Hun kigger lidt frem for sig og tilføjer så: ”Jeg ville have et ti gange nemmere liv, hvis jeg var hetero, men jeg kan godt lide udfordringer. Det får man som lesbisk. Og som udlænding. Det er nok derfor, et af mine mottoer er, ’What doesn’t kill you, makes you stronger’.”

Bilag 2 (til eleverne): Spørgsmålsark

Jamila er flyttet fra Ægypten til Danmark for at skabe sig det liv, hun gerne vil have. Hun beskriver Danmark som et land med en høj grad af frihed.

- Diskuter hvad det egentlig vil sige at have frihed? Og hvad betyder det, at et land eller samfund er frit?
- Synes I også, der er meget frihed i Danmark? Hvorfor / hvorfor ikke? Hvilke andre lande sammenligner I Danmark med, når I taler om frihed?
- Hvilke frihedsrettigheder kender I til, og hvilken betydning har de for jeres liv?
- Jamila flyttede fra Ægypten til Danmark for at få frihed til at leve som lesbisk. Hvad kunne få jer til at flytte til et andet land?
- Hvordan vil I beskrive den generelle holdning til etniske og seksuelle minoriteter i Danmark?
- Er I enige med Jamila i, at det vil ændre sig over de næste generationer?

”Jeg ville ikke leve på en løgn og lade, som om jeg var noget, når jeg var noget andet. Jeg ville ikke leve med to identiteter og føle mig som fange i min krop. Jeg ville være tro mod mig selv,” siger Jamila.

- Hvad vil det sige at være tro mod mig selv? Og at være ærlig over for andre?
- Hvorfor kan det føles vigtigt for et menneske at være tro mod sig selv og ikke leve med to identiteter?

Den kultur, vi lever i, sætter nogle normer (uskrevne regler) og rammer for, hvordan “man” bør leve og opføre sig. Ofte bliver kultur omtalt som et sæt faste normer, værdier og skikke – noget der altid vil være det samme. Men kulturer forandrer sig også, og hvis de kulturelle rammer bliver for snævre eller undertrykkende, kan de udvides og åbnes op. Den måde, dine bedsteforældre har levet på, og de normer der gjaldt, da de var unge, er forskellige fra de normer og værdier, du lever efter.

Giv nogle eksempler på dette – både fra Jamilas liv og fra jeres hverdag.

Bilag 3 til læreren: Begreber og baggrund for arbejde med multi-diskrimination

Begreberne 'minoritet', 'majoritet', 'diversitet', 'multi-diskrimination'

Begrebet 'minoritet' betegner et individ eller en gruppe af individer med nogle karakteristika, der anses for anderledes (ofte på en negativt ladet måde) fra majoriteten. Minoriteten indgår i en asymmetrisk magtrelation til majoriteten i en gruppe eller befolkning.

En minoritet befinder sig ofte i en mindre privilegeret position end majoriteten, når det gælder at definere normer såvel som adgang til rettigheder. En minoritet kan godt være kvantitativt større end majoriteten. Eksempelvis havde en lille, hvid del af befolkningen i Sydafrika under apartheid magten til at definere normer og kontrollere adgang til rettigheder for den langt større sorte og farvede befolkning. Andre eksempler på minoriteter er seksuelle minoriteter, etniske minoriteter og religiøse minoriteter.

Begrebet 'majoritet' betegner en privilegeret gruppe i et samfund, hvis medlemmer deler nogle bestemte karakteristika, og som indtager en magtposition i en asymmetrisk relation til en given minoritet eller minoriteter. Majoriteten kan siges at have "monopol på normerne" og sætter altså betingelserne for, hvad der ses som rigtigt og forkert. Dette norm-monopol udøves gennem uskrevne regler, såvel som i lovgivning og/eller anden forvaltning i samfundet.

Et eksempel på sådan et norm-monopol er den heteronormative påstand om, at det er mere 'naturligt' og 'rigtigt' at være heteroseksuel end at være homoseksuel, biseksuel eller transseksuel. Inden for lovgivning ses heteronormen, som den er dikteret af majoriteten, fx i ulige rettigheder til at gifte sig for homoseksuelle og heteroseksuelle par i de fleste samfund.

Begrebet 'diversitet' omfatter både synlige og ikke-synlige forskelle mellem mennesker. Det kan være forskelle relateret til køn, alder, funktionsevne, religion eller tro, etnisk baggrund, seksuel orientering og/eller politisk holdning. Diversitets-begrebet inkluderer både minoriteter og majoritet. Når begrebet 'diversitet' bruges i dette materiale, refererer det også til en ide om diversitet som positiv sameksistens mellem mennesker med forskellige baggrunde fx i et lokalmiljø eller en skole, og en anerkendelse af diversitet som en vigtig ressource i samfundet.

Begrebet 'multi-diskrimination' henviser til det faktum, at diskrimination er et komplekst fænomen, og at personer ofte diskrimineres på baggrund af flere forhold. En kvinde fra en etnisk minoritetsgruppe kan for eksempel opleve diskrimination både pga. sit etniske tilhørsforhold, sit køn og sin religion. Samtidig indebærer diskrimination ofte, at der fokuseres på især én egenskab hos personen – og dermed overses det, at dette menneske ligesom alle andre har mange forskellige sider af sin identitet, som køn, alder, etnicitet, seksuel orientering osv.